

โรงเรียนนิติบุคคล

ความหมาย

โรงเรียนนิติบุคคล (Legal Entity School) หมายถึง สถานศึกษาซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่มีไชบุคคลธรรมดา มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น โดยมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ตามสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น

ความเป็นมา

ความเป็นนิติบุคคลของระบบราชการ ดังเช่นโรงเรียนนิติบุคคลนั้น เป็นเรื่องที่สมมุติให้เป็นนิติบุคคลขึ้นมา นิติบุคคลซึ่งเป็นเรื่องสมมุตินี้เกิดขึ้นได้จาก (1) กฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคลเพื่อให้มีสิทธิและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย (2) เกิดขึ้นตามสภาพอันเป็นที่ยอมรับกันมาตามประวัติศาสตร์มิใช่เกิดจากการที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคล (3) เกิดจากความสัมพันธ์ของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ทำให้เกิดศูนย์รวมสิทธิและหน้าที่ต้องรักษาให้คงอยู่ (สุรพล นิธิไกรพจน์, 2546 ; สงขลา วิชัยทัตตะ, 2546)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2545 ที่มุ่งให้โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารงานทั่วไป อันจะทำให้นักเรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และเป็นคนมีความสุข นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2545 ทำให้เกิดพระ

ราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ที่บัญญัติให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อรองรับการกระจายอำนาจให้โรงเรียนมีอิสระ ชำนาญ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนนิติบุคคลเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2546

วัตถุประสงค์ของโรงเรียนนิติบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนิติบุคคลไว้ดังนี้

- (1) เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารการจัดการศึกษาได้สะดวก รวดเร็วมีประสิทธิภาพ ตามหลักการกระจายอำนาจ และการจัดการแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- (2) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อำนาจและหน้าที่ของโรงเรียนนิติบุคคล

โรงเรียนนิติบุคคลนอกจากมีอำนาจและหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ข้างต้นแล้ว ยังมีอำนาจและหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอเขตการปฏิบัติหน้าที่ของโรงเรียนขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 (รุ่ง แก้วแดง, 2546 : 22 – 25 ; สรายุทธ โตนอก, 2546) โดยสรุปดังนี้

- (1) ให้โรงเรียนมีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่

เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

(2) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้แทนนิติบุคคลในกิจการทั่วไปของโรงเรียนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก

(3) ให้โรงเรียนมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้อำนาจ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เว้นแต่การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้บริจาคให้โรงเรียนต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

(4) ให้โรงเรียนจดทะเบียนสิทธิหรือดำเนินการทางทะเบียนทรัพย์สินต่าง ๆ ที่มีผู้บริจาคให้โรงเรียนในนามของโรงเรียนได้

(5) กรณีโรงเรียนดำเนินคดีเป็นผู้ฟ้องหรือถูกฟ้อง ให้รายงานผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(6) โรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารงบประมาณตามที่ได้รับการกำหนดวงเงินและได้รับการมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดยกเว้นเงินเดือน

(7) โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัสดุที่อยู่ในความควบคุมดูแลและรับผิดชอบหรืออยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(8) ให้โรงเรียนรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลังและเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(9) ให้โรงเรียนทำบัญชีรายรับรายจ่ายเงินและ

ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานและรายงานผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกสิ้นปีงบประมาณ

(10) ให้บริหารการเงินและบัญชี ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(11) ให้บริหารงานบุคคล ตามกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(12) เมื่อเลิก ยุบ รวม โรงเรียน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบชำระบัญชีทรัพย์สินที่คงเหลือ

ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนิติบุคคล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนนิติบุคคล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะดังนี้ (สุรพล นิธิไกรพจน์ 2546 ; ชินภัทร ภูมิรัตน, 2547)

1. โรงเรียนนิติบุคคลที่มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การประชาชน พ.ศ. 2542 มีสิทธิและหน้าที่กำหนดไว้ชัดเจนในการบริหารจัดการ องค์การ กรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดออก ระเบียบเพื่อใช้บังคับ ออกคำสั่งทางการปกครอง ทำนิติกรรมที่ผูกพันองค์การได้และรายได้ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง เช่น โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

2. โรงเรียนนิติบุคคลที่ไม่มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง และไม่มีกลไกทางกฎหมายที่กำหนดให้อิสระแต่บริหารจัดการได้โดยอาศัยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบ

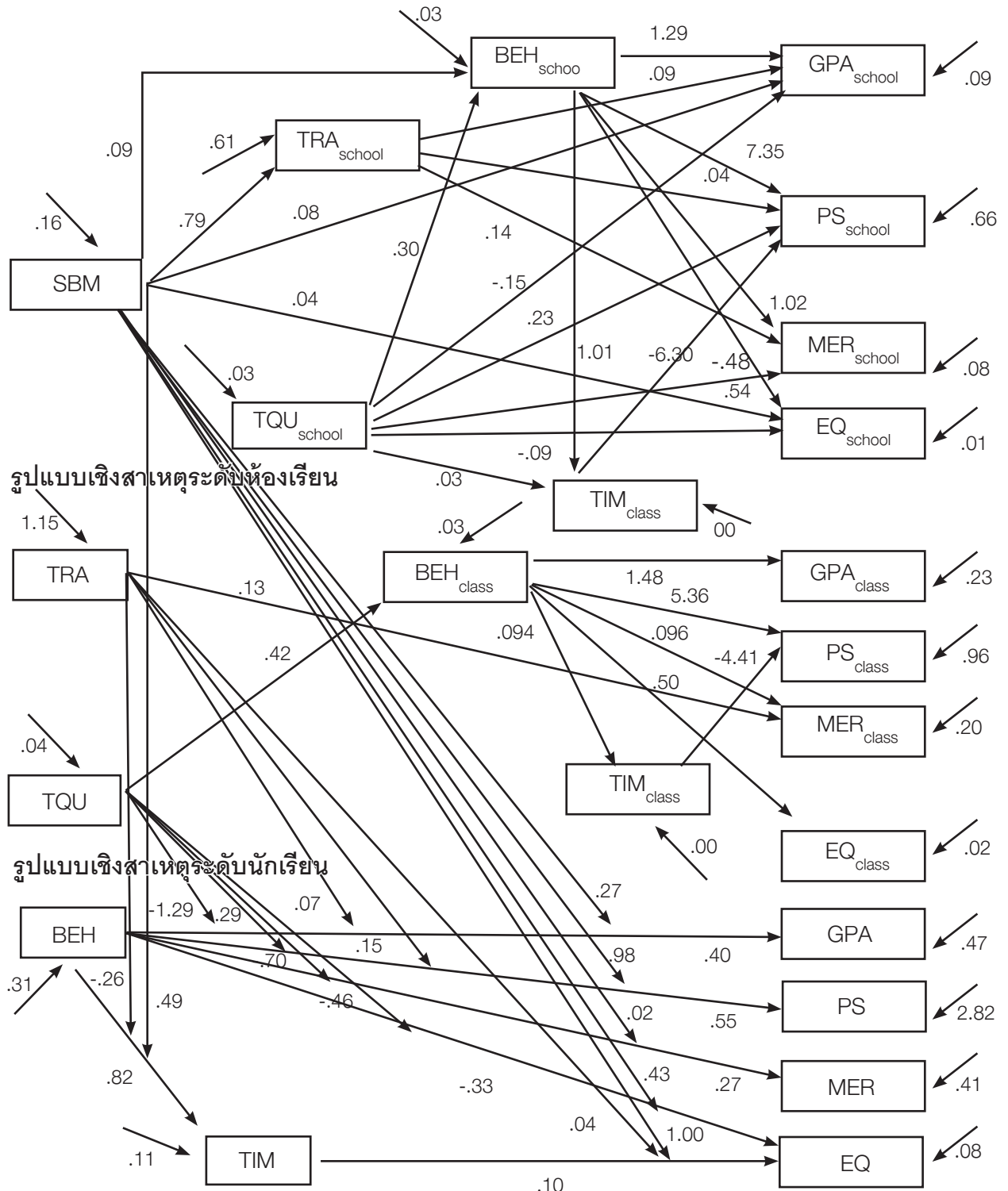
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 พระราช
 บัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546
 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร
 ทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และกฎหมายอื่น กับ โดย

อาศัยอำนาจจากผู้บังคับบัญชาระดับเหนือโรงเรียนขึ้น
 ไปมอบให้โรงเรียนยังอยู่ภายใต้การบังคับบัญชากำกับ
 ดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สรายุทธ โตนอก,
 2549)

รูปแบบผลลัพธ์ของการศึกษาในโรงเรียนนิติบุคคล

สรายุทธ โตนอก (2549) ได้วิจัยพบรูปแบบผลลัพธ์ของการศึกษาในโรงเรียนนิติบุคคลดังรูปแบบที่ 1

รูปแบบเชิงสาเหตุระดับโรงเรียน

รูปแบบที่ 1 รูปแบบผลลัพธ์ของการศึกษาในโรงเรียนนิติบุคคล

ตัวอักษรย่อของตัวแปรต่างๆ

ตัวแปรตามระดับโรงเรียน

school แทน ระดับโรงเรียน , class แทน ระดับ ห้างเรียน
 GPA_{school} แทน ค่าเฉลี่ยเกรดเฉลี่ยของนักเรียนราย โรงเรียน

PS_{school} แทน ค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหา
 อย่างเป็นระบบของนักเรียนรายโรงเรียน

MER_{school} แทน ค่าเฉลี่ยคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
 รายโรงเรียน

EQ_{school} แทน ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของ
 นักเรียนรายโรงเรียน

ตัวแปรตามระดับห้องเรียน

GPA_{class} แทน ค่าเฉลี่ยเกรดเฉลี่ยของนักเรียนราย
 ห้องเรียน

PS_{class} แทน ค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหา
 อย่างเป็นระบบของนักเรียนรายห้องเรียน

MER_{class} แทน ค่าเฉลี่ยคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
 รายห้องเรียน

EQ_{class} แทน ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของ
 นักเรียนรายห้องเรียน

ตัวแปรตามระดับนักเรียน

GPA แทน เกรดเฉลี่ยของนักเรียน

PS แทน ความสามารถในการแก้ปัญห่าอย่างเป็นระบบ
 ของนักเรียน

MER แทน คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

EQ แทน ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

ตัวแปรต้นระดับโรงเรียน

SBM แทน การจัดการแบบยี่ดโรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรต้นระดับห้องเรียน

TRA แทน การพัฒนาครู

TQU แทน คุณภาพการสอนของครู

ตัวแปรต้นระดับนักเรียน

BEH แทน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

TIM แทน การใช้เวลาในการเรียนของนักเรียน

ตามรูปแบบดังกล่าวนี้โรงเรียนนิติบุคคลจัดการ

แบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ส่งผลต่อการฝึกอบรม
 ครูของโรงเรียน (TRA_{school}) ส่งผลต่อพฤติกรรมกา
 รเรียนของนักเรียน (BEH_{school}) และส่งผลต่อผลลัพธ์

ทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียน เช่น เกรดเฉลี่ย

(GPA_{school}) ของนักเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ของ

นักเรียน (EQ_{school}) เป็นต้น ครูของโรงเรียนที่มาปฏิบัติ

งานในห้องเรียน เช่น การที่ครูได้รับการฝึกอบรม (TRA)

คุณภาพการสอนของครู (TQU) ก็ส่งผลต่อพฤติกรรม

การเรียนของนักเรียน (BEH_{class}) แล้วส่งผลต่อเวลาที่

นักเรียนใช้เรียนในห้องเรียน (TIM_{class}) แล้วส่งผลต่อ

ผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักเรียนในห้องเรียน เช่น

GPA_{class} พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนก็ส่งผล

ต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักเรียนเอง เช่น GPA

เป็นต้น รูปแบบดังกล่าวนี้เป็นรูปแบบพหุระดับ 3 ระดับ

คือ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน

ตัวแปรต้นจะอยู่ในช่อง ของต้นลูกศร ตัวแปรตาม

ซึ่งเป็นผลจากตัวแปรต้นจะอยู่ในช่อง ตรงปลาย

หัวลูกศร (\rightarrow) ตัวเลขบนเส้นนั้นคือค่าสัม

ประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficient : p) ซึ่งก็คือค่าน้ำ

หนักความสำคัญ (Beta weight : β) ของตัวแปรต้นที่

ส่งผลต่อตัวแปรตามนั่นเอง ถ้าค่าเป็นบวกแปลความ

หมายว่า ตัวแปรต้นเพิ่มขึ้นทำให้ค่าตัวแปรตามเพิ่มขึ้น

ถ้าค่าเป็นลบแปลความหมายได้ว่า ถ้าตัวแปรต้นเพิ่ม

ขึ้นตัวแปรตามมีค่าลดลง ค่าใดมากกว่ากันก็แสดงถึง

อิทธิพลของตัวแปรต้นตัวนั้นมีอิทธิพลมากกว่าตัวแปร

ต้นอื่นๆ ค่าตัวเลขนี้แปลความหมายได้ว่า ถ้าตัวแปร

ต้นเพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน (z - score) ถ้าค่าตัวเลขเป็นบวกแปลว่า ทำให้ตัวแปรตามเพิ่มขึ้นเท่ากับค่าตัวเลขนั้นคะแนนมาตรฐาน ถ้าค่าตัวเลขเป็นลบแปลว่า ทำให้ตัวแปรตามลดลงเท่ากับค่าตัวเลขนั้นคะแนนมาตรฐาน ดังตัวอย่างเช่น ในระดับโรงเรียนการจัดการแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ส่งผลต่อตัวแปรตามคือ การฝึกอบรมครูในโรงเรียน (TRA_{school}) มีขนาด β เท่ากับ .79 แปลความหมายได้ว่าถ้าโรงเรียนมีการจัดการแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เพิ่มขึ้น 1 คะแนนมาตรฐาน (z-score) แล้วทำให้โรงเรียนนั้นมีการอบรมครูของโรงเรียนเพิ่มขึ้น .79 คะแนนมาตรฐาน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.52 ค่า 78.52 นี้คือ ค่าพื้นที่ใต้โค้งปกติที่ตรงกับคะแนนมาตรฐาน (z-score) = .79 การเปลี่ยนค่าคะแนนมาตรฐานเป็นร้อยละนี้หาได้จากหนังสือสถิติการศึกษาและจิตวิทยา (Glass and stanley, 1970) การจัดการแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ไม่ส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู เพราะไม่มีเส้นลูกศรจาก SBM มายังคุณภาพการสอนของครู (TQU_{school}) TRA_{school} ก็ไม่ส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครูเพราะไม่มีเส้นลูกศรจาก TRA_{school} มายัง TQU_{school} นั่นก็คือ การจัดการแบบโรงเรียนเป็นฐานนั้น ทำให้มีการอบรมครูมากขึ้นจริง แต่การอบรมครูมากขึ้นก็ไม่ทำให้ครูมีคุณภาพการสอนดีขึ้น ส่วนลูกศรที่อยู่นอก □ โดยไม่มีตัวแปรต้นเป็นเหตุ (\rightarrow) นั้นบอกความคลาดเคลื่อนซึ่งไม่รู้ว่าจะอะไร แต่รู้ว่ามีขนาดของความคลาดเคลื่อนเท่ากับตัวเลขบนลูกศรนั้น เช่นตรง \downarrow .16 .16 คือ ขนาดของความคลาดเคลื่อน

SBM

จากการแปลความหมายดังที่อธิบายมานี้ คงทำให้ผู้อ่านสามารถแปลความตัวแปรต่าง ๆ ภายใต้ระบบโรงเรียนนิติบุคคลที่ส่งผลต่อตัวแปรต่าง ๆ ตลอดจนส่งผลลัพธ์ทางการศึกษาได้

ประโยชน์ของโรงเรียนนิติบุคคล

ความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนทำให้โรงเรียนได้ประโยชน์ 6 ประการ ดังนี้ (รุ่ง แก้วแดง, 2546 ; วิจิตรศรีสอาน ; 2546, สุรพล นิธิไกรพจน์, 2546 ; สรายุทธโตนอก, 2549)

(1) สามารถบริหารจัดการทรัพย์สิน มีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุและทรัพย์สินอื่นรวมทั้งจัดหารายได้จากบริการและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของโรงเรียนได้ อสังหาริมทรัพย์ที่โรงเรียนได้มาโดยมีผู้บริจาคหรือซื้อขายแลกเปลี่ยนจากเงินรายได้ของโรงเรียน เป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียนไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ

(2) สามารถทำนิติกรรมได้ ถ้าโรงเรียนไม่เป็นนิติบุคคลจะทำนิติกรรมสัญญาไม่ได้ เพราะการทำนิติกรรมผูกพันตัวบุคคลที่ไม่ผูกพันหน่วยงาน

(3) การให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล มีผลในเชิงสังคมจิตวิทยาทำให้สังคมเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนได้รับความสำคัญมากขึ้น

(4) การสร้างความพร้อมสำหรับการกระจายอำนาจ ไม่ว่าไปจนมาเหมือนการปฏิบัติในระยะเวลาที่ผ่านมา การเป็นนิติบุคคลนั้นก็เหมือนกับการที่โรงเรียนบรรลุนิติภาวะแล้ว ไม่ใช่เด็กเล็กที่ต้องอยู่ในความดูแล

ของคนอื่นซึ่งต้องรอรับคำสั่งและคิดเองไม่เป็น (6) เป็นการรองรับและสนับสนุนหลักการจัดการแบบใช้ (5) เป็นเครื่องช่วยให้การใช้อำนาจสะดวกและ โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ให้มี บริหารงานได้ดีขึ้น ความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (8 ธันวาคม 2547). “ชี้โรงเรียนในกำกับมีอิสระกว่านิติบุคคล,” **เดลินิวส์**. หน้า 27.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). **โรงเรียนนิติบุคคลหนังสือสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนต้องอ่าน**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. “คำอภิปรายสนับสนุนการเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนในที่ประชุมคณะกรรมการร่วมพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 1 พฤษภาคม 2546,” ใน **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่องโรงเรียนนิติบุคคล : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา**. วันพฤหัสบดีที่ 19 มิถุนายน 2546 ณ ห้องปั้นเกล้า 2 โรงแรมรอยัลซิติ้ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสภาผู้บริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- สงขลา วิชัยทัตตะ. “บทวิเคราะห์เรื่องสภาพความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาอย่างไร,” ใน **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่องโรงเรียนนิติบุคคล : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา**. วันพฤหัสบดีที่ 19 มิถุนายน 2546 ณ ห้องปั้นเกล้า 2 โรงแรมรอยัลซิติ้ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสภาผู้บริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- สรายุทธ โตนอก. (2549). **รูปแบบผลลัพธ์ของการศึกษาในโรงเรียนนิติบุคคล**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุรพล นิติไกรพจน์. “ความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน,” ใน **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่องโรงเรียนนิติบุคคล : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา**. วันพฤหัสบดีที่ 19 มิถุนายน 2546 ณ ห้องปั้นเกล้า 2 โรงแรมรอยัลซิติ้ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและ สภาผู้บริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- Glass, Gene V. and Stanley, Julian C. (1970). **Statistical Methods in Education and Psychology**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall Inc.